

I se starším vybavením hodně muziky

Zemědělské družstvo vlastníků Nošovice hospodaří ve Slezsku poblíž Frýdku-Místku. Ve znaku obce Nošovice najdeme symbol zemědělských nástrojů a také nůši na černém pozadí. Původně se totiž obec jmenovala Potměnošovice. Jak vypráví pověst, název mohl vzniknout z přezdívky „potměnoš“, tedy člověk, který nosil tajně po tmě sukno na panskou valchu, aby z něj obyvatelé vesnice nemuseli platit vrchnosti poplatek. Z moderní historie obce nelze nezmínit pivovar Radegast, první várka piva byla v Nošovicích uvařena v roce 1970.

ZDV Nošovice obhospodařuje 1036 ha vlastních a pronajatých pozemků, z toho je 758 ha orné půdy, 250 ha trvalých travních porostů a 28 ha úhoru. Velkým zásahem do fungování podniku byla podle jeho předsedy Zdeňka Školy výstavba závodu automobilky Hyundai, kdy družstvo přišlo o 270 ha zemědělské půdy. Až 60 % produkce z rostlinné výroby je využito na zajištění krmivové základny pro chovaný skot. V osevním sledu je letos z obilnin zastoupena na největší výměře 177 ha ozimá pšenice, na jarní pšenici připadá 19 ha. Z dalších obilnin zaujímá plochu 94 ha jarní ječmen, ozimému ječmeni náleží 59 ha. Silážní kukuřičí je oseto 158 ha, ozimou řepkou 102 ha, sójou 23 ha, a na 5 ha najdeme také zelí. Na produkci osiva pěstují na 35,5 ha jilek mnohokvětý. Z plochy 31 ha sklízí v první seči na senáž jetel luční, druhá seč se využívá také na osivo. Jete-

lotravám patří výměra 18,5 ha. Plochy na pěstování pícnin na orné půdě by v Nošovicích rádi navýšili. Jak mi sdělil Zdeněk Škola: „Ekonomiku podniku v současné době drží výroba mléka. Výkupní ceny komodit v rostlinné výrobě jsou teď nízké, o polovinu nižší než v předchozím roce“. Živočišná výroba se specializuje na výrobu mléka, prodej mladých býčků a vysokobřezích jalovic.

Organizace stáda

Aktuálně chovají v Nošovicích kolem tisícovky hlav holštýnského skotu, ve stádě je 475 kusů dojníc. Plemence jsou umístěny v několika budovách – první stáj společně sdílí krávy po otelení až do období vrcholu laktace, druhá stáj patří kravám od středu do konce laktace a suchostojné krávy jsou ustájeny společně s vysokobřezími před porodem ve třetí stáji. „Zasušené krávy a jalovice před porodem se snažíme

před otelením držet zvlášť, aby nebyly ve stresu,“ upřesnila vedoucí VKK, zootechnička Ing. Marie Šebestová. U porodny jsou umístěny individuální boudy pro telata. Býčci se ve věku tří týdnů prodávají. Jalovičky zde zůstávají do dvou měsíců věku a poté stráví další měsíc ve „školce“ ve skupinách po 15–18 kusech. Následně se stěhují do odchovny mladého skotu, a po dosažení věku jednoho roku se přesouvají do stáje, kde zabřezávají a zůstávají zde až do sedmého měsíce gravidity. Jak podotkla vedoucí živočišné výroby, Ing. Miroslava Miklušová: „Jalovice se připouštějí podle zdravotního stavu a vzrůstu ve 14 měsících. Vyhledávání říje probíhá vizuálně prostřednictvím ošetřovatelů ve spolupráci s inseminátorem a u krav se „křídíje“. Modrá barva znamená březí krávu, červená jalovou. Označování křídou takto funguje již mnoho let.“ Sexované insemi-

S výživou zvířat pomáhá zootechničkám Marii Šebestové (vpravo) a Miroslavě Miklušové (upravo) a Jiří Vojkovský ze společnosti VVS Verměřovice

Foto Markéta Kratochvilová

V Nošovicích chovají kolem tisícovky kusů holštýnského skotu

Foto Markéta Kratochvilová

nační dávky nepoužívají, konvenční systémem jim vyhovuje, rodí se přibližně půl na půl vyrovnaná pohlaví. „Kdyby se nám rodilo více než 50 % jaloviček, ani bychom je neměli kam dát,“ vysvětlila Marie Šebestová. Jalovice zabřezávají při první inseminaci na 63 %, při druhé na 76 %. U krav se procento zabřeznutí pohybuje kolem 31 %, mezidobí trvá 390 dnů, servis perioda 115 dnů, inseminační interval 63 dnů. „Vysokobřezí jalovice prodáváme do Turecka. Cena se pohybuje v rozmezí 45–49 tisíc korun/kus. Oslovila jsem zprostředkovatele, se kterým jsme už v minulosti obchodovali, přijel se podívat a byl překvapen výborným zdravotním stavem zvířat. Teď už se ani dívat nechodí a rovnou kupuje. Jalovice jsou opravdu krásné,“ pochlubila se Miroslava Miklušová. Dojení probíhá dvakrát denně. Rybinová dojírna 12 x 2 z roku 1997 prošla

Jalovice se v osmi týdnech věku stěhují z individuálního ustájení v boudách do skupinového
Foto Markéta Kratochvílová

rekonstrukcí technologie dojení. Do budoucna by si v Nošovicích přáli dojíci roboty. „Zatím je to pro nás sci-fi, ale vzhledem k současné situaci na pracovním trhu by byly pro nás řešením. V naší oblasti je hodně průmyslových podniků, které odebírají ze zemědělství pracovní síly. Momentálně nám chybí tři dojičky a sehnat traktoristu je také problém,“ zhodnotila Miroslava Miklušová. Jednou denně před dojením probíhá vyhrnování stájí a nastýlání. Krmí se dvakrát denně, první dávka v 7,30 hod. Od 13 do 14 hodin se přikrmuje a v mezidobí se přihruje „šípem,“. S výživářem společnosti VVS Verměřovice Ing. Jiřím Vojkovským jezdily zootekničky po farmách a sbíraly zkušenosti z jiných provozů ke zlepšení situace s mastitidami. Před rokem zavedli vápnění loží, které se velmi osvědčilo a dostavily se pozitivní výsledky v podobě snížení počtu mastitid a zlepšení celkové hygieny stáje. „Porodnu s hlubokou podestýlkou vyhrnujeme každých 14 dnů, následuje celková desinfekce, jejíž základní

složkou je jód. Dříve jsme mívali problémy, krávy měly hned po porodu zánět. Začali jsme desinfikovat a používat na zasušení zátky, které nám se záněty také pomohly. Bohužel vzhledem ke stávající technologii ve stáji zasušujeme s antibiotiky, pouze u krav, které neměly nikdy zánět a mají výbornou somatiku pod stovku si dovolíme zasušit krávy bez antibiotik,“ shrnula Marie Šebestová.

Péče o telata

„Telata zůstávají u matky po narození maximálně hodinu, aby je matka očistila a telata oschla. Poté je přesouváme do individuálního ustájení v boudách. Do dvou hodin se je snažíme napojit mlezivem od vlastní matky, pokud to není vzhledem k organizaci času dojení možné, dostane tele mlezivo od jiné krávy. Každý den mlezivo také zamrazujeme do zásoby. Od sedmého dne telata přijímají mléčnou krmnou náhražku. Ošetřovatelky jsou moc šikovné a o mláďata se skvěle starají. Boudy jsou staré,

dřevěné, ale péče ošetřovatelek vše vynahradí. Úhyny telat jsou minimální. Někdy se narodí mrtvé tele, ale to už neovlivníme, úhyny jsou v průměru maximálně jedno tele za měsíc, možná ani to ne...“ pochválila situaci Marie Šebestová. Odstav telat probíhá zhruba v sedmdesáti až osmdesáti dnech věku, přičemž posledních zhruba 14 dní si postupně zvykají na TMR.

Užitkovost se zlepšila

Podle Marie Šebestové, která do družstva nastoupila hned po vysoké škole v roce 2021, byl tehdy denní nádoj zhruba 10 až 11 tis l mléka. Dnes se průměrně nádoj stáda pohybuje kolem 15 500 l a v některých dnech se blíží až k 16 tis l. Kolegyně Miroslava Miklušová zavzpomínala na staré časy, kdy v kravínech bylo až do roku 1997 vazné ustájení a nádoj za normovanou laktaci činil z dnešního pohledu „pouhých, 4 300 l mléka. Složky v mléce se podle dubnových rozborů z mlékárny pohybovaly v těchto hodnotách – bílkoviny 3,23 %, tuk 3,6 %, počet somatických buněk 150 tisíc na jeden mililitr mléka. Mléko se každý den odváží do Mlékárny Kunín, s.r.o., menší množství mléka naplní také prodejní automat umístěný před vstupem do podniku.

Zlepšení užitkovosti dosáhli v podniku v průběhu posledních pár let komplexním působením celé řady opatření. Ať už to byla změna krmných dávek, optimalizace výroby objemných krmiv, zlepšení péče o telata, o paznehty, lep-

ší logistika...Nově se začaly provádět testy na mastitidy a uplatňovat systém „tříkrát a dost“. Jestliže se u krávy objeví akutní zánět mléčné žlázy počtvrté, jde na jatka. Po otelení je kravám přidáván do krmné dávky přípravek k nastartování zvýšené činnosti bachoru, obsahující kvasinky a pufr, krávy na třetí a vyšší laktaci dostávají navíc vápníkový bolus. Obecně došlo k celkovému ozdravení stáda, což se samozřejmě na dojivosti pozitivně projevilo. Posun je vidět také u věku prvního otelení, který se snížil z 25,4 měsíců na 24 měsíců. Užitkovost se zvedla z 32 kg naměřených KU v prosinci 2022 na 36,7 kg v březnu 2024 a 11 000 kg v uzavěrce za loňský rok.

Nový výživář

S firmou VVS Verměřovice spolupracují v Nošovicích od roku 2022, kdy se snažili snížit náklady na krmení. „Výživu děláme fázovou, skupiny jsou vrchol, střed a konec laktace. Jednu dávku máme společnou pro suchostojné krávy a přípravu na porod. Krmná dávka pro vrchol laktace obsahuje 23 kg kukuřičné siláže, 11 kg travní senáže, 0,5 kg sena, 2,1 kg kukuřičných výpalků, 7 kg pivovarského mláta, 7,4 kg směsi (pšenice, ječmen, soda, vápenec, sůl, minerální doplněk), 3,8 kg řepkového extrahovaného šrotu a 0,25 kg chráněného tuku,“ popsal výživář Jiří Vojkovský.

Co se týká zmíněné snahy o snížení nákladů za krmení, Zdeněk Škola dodává, že celková úspora za krmiva při porovnání mezi roky 2022 a 2023 činila 2 105 mil. Kč, z toho 1 105 mil. Kč na nakoupených krmivech. Náklady na krmiva přepočtené na litr mléka byly v roce 2022 5,37 Kč, v roce 2023 došlo ke snížení na 4,84 Kč a dodávka mléka se meziročně navýšila o 0,5 mil litrů.

V příštím roce se v Nošovicích chystají postavit nový, co nejvíce automatizovaný teletník. Objednaná je také výměna dřevěných bud pro nejmenší telata za plastové. Na připojení aktuálně čeká nově pořízená fotovoltaika o výkonu 110 kW, energie bude využívána na provoz stájí, případně na dosoušení produkce z rostlinné výroby. Uzavírám slovy Marie Šebestové: „Práci se zvířaty mám ráda a doufám, že to tedy posuneme ještě o kousek výš.“

Krmení probíhá denně a pravidelně se přihruje

Foto Markéta Kratochvílová

Markéta Kratochvílová